

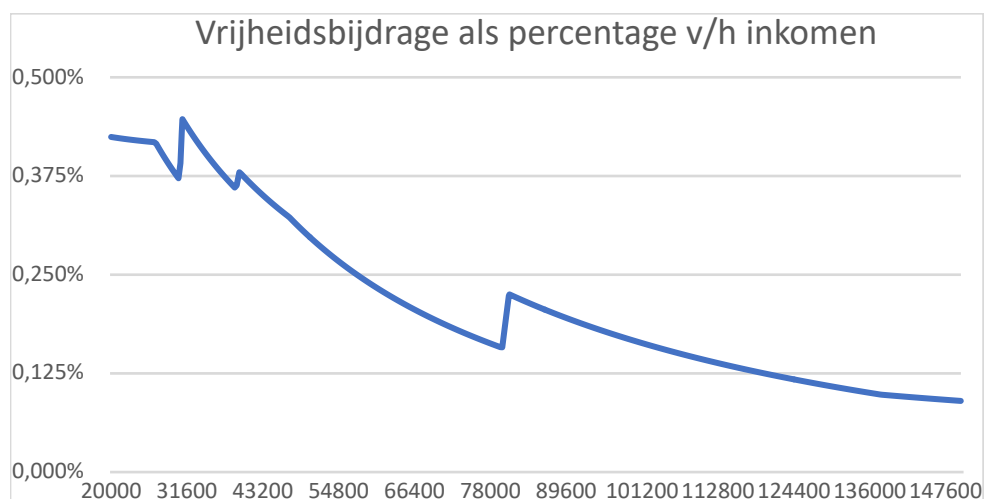
Notitie: wie betaalt de vrijheidsbijdrage?

TL:DR

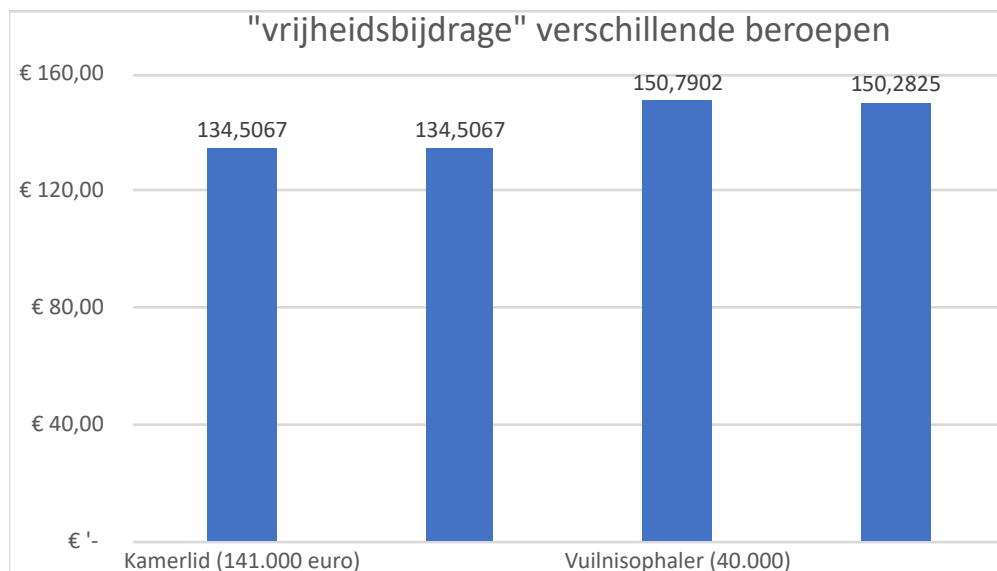
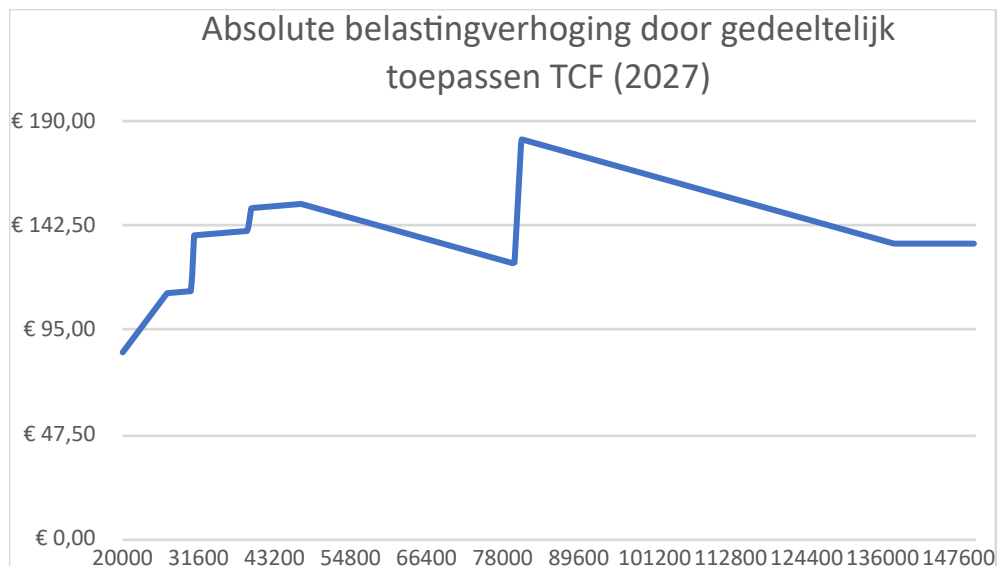
De coalitie is van plan om de inkomstenbelastingen voor huishoudens structureel te verhogen met 3,4 miljard. Dit doen ze door de schijfgrenzen en heffingskortingen in 2027 en 2028 maar beperkt te indexeren voor de inflatie (het zogenaamde “niet geheel toepassen van de tabelcorrectiefactor”). Dit is de zogeheten vrijheidsbijdrage voor burgers. Uit berekeningen over de belastingverhoging van 2027 (1,5 miljard) van de FNV blijkt dat lage inkomens hierdoor niet alleen relatief meer bijdragen dan hoge inkomens, maar dat middengroepen ook in harde euro's (30.000 -70.000) meer belasting gaan betalen dan topinkomens (>140.000). De vrijheidsbijdrage is dus een (sterk) regressieve maatregel.

Resultaten

De “vrijheidsbijdrage” is een regressieve belasting: mensen met een laag inkomen gaan relatief meer belasting betalen. Zo betaalt iemand met een voltijd minimumloon als percentage van het loon een grotere “vrijheidsbijdrage” dan iemand met een modaal inkomen en diegene betaalt weer meer dan tweemaal of driemaal modaal (zie tabel 1). Extra opvallend is dat lage en middeninkomens niet alleen in relatieve termen (als percentage van hun inkomen) meer belasting gaan betalen, maar dat middeninkomens ook in harde euro's meer belasting betalen dan de topinkomens. Verder is het een saillant detail dat Tweede Kamerleden en ministers minder vrijheidsbijdrage betalen dan de verpleegkundige en de vuilnisophaler. Hieronder zijn de resultaten voor 2027.

Inkomen	Vrijheidsbijdrage	Percentage van het inkomen
€29.800 (Minimumloon)	€ 112,71	0,37%
€48.000 (modaal)	€ 151,96	0,32%
€96.000 2x modaal	€ 169,37	0,18%
€134.000 3x modaal	€ 137,60	0,10%

We hebben geen berekening voor 2028, maar ook hier zal hetzelfde patroon zichtbaar zijn, alleen met een groter effect.

Oorzaak

De oorzaak van deze scheve verdeling is het gevolg van de lagere heffingskortingen en belastingschijven. De lagere belastingschijven werken regressief omdat het minder indexeren geen effect heeft op het geld verdient in de laatste schijf van de inkomstenbelasting.¹ Dit zorgt ervoor dat mensen met een hoger inkomen relatief minder vrijheidsbijdrage betalen.

Het beperkt indexeren van de heffingskortingen werkt zowel relatief als absoluut (in harde euro's) regressief. Relatief omdat dezelfde korting bij een lager inkomen een groter gedeelte van de belasting afwent, absoluut omdat lagere inkomens vaak een hogere heffingskorting hebben. Hierdoor is een lagere indexatie ook in euro's minder waard.

¹ Boven de €80.800 zit je ook met volledige toepassing van de TCF in de hoogste belastingschijf. Over dat geld betaal je dan geen "vrijheidsbijdrage".

Methode

Op dit moment zijn de belastingschijven, - percentages en heffingskortingen nog niet bekend voor 2027. Ook de tabelcorrectiefactor van 2027 is nog niet officieel vastgesteld. Voor de schatting maken we gebruik van drie bronnen. [Het antwoord op de Kamervraag over het niet geheel toepassen van de tabelcorrectiefactor](#), de [concept Macro-Economische Verkenningen \(cMEV\)](#) en de huidige [belastingtarieven voor 2026](#). In het antwoord op de Kamervraag lezen we dat het ministerie uitgaat van een tabelcorrectiefactor van 2,4%. Het geheel niet toepassen van de tabelcorrectiefactor zou €2,7 miljard opleveren, omdat de coalitie €1,5 miljard wil ophalen gaan we ervan uit dat de TCF voor 45% wordt toegepast.²

Om het belastingeffect van de vrijheidsbijdrage in 2027 te schatten berekenen we hoeveel belasting er wordt geheven met toepassing van de gehele tcf en met de door de coalitie voorgenomen beperkte toepassing. We gebruiken de verwachte hoogte van de schijven, percentages en heffingskortingen uit de c(MEV), maar maken enkele aanpassingen. De (c)MEV is namelijk gepubliceerd vóór het belastingplan en daarom zijn de recentste wijzigingen hier nog niet in verwerkt. We gebruiken daarom de huidige belastingtarieven voor 2026 en verhogen die met de jaar op jaar verandering uit de (c)MEV. Voor de vergelijking verminderen we die dan weer met 1,3%³.

Verdere vereenvoudiging/aanname

Om een eenduidige schatting te maken hebben we de berekening op twee manieren vereenvoudigd: 1- we kijken alleen naar inkomen uit arbeid en laten ander inkomen buiten beschouwing en, 2- mensen maken geen gebruik van fiscale regelingen om hun belastbaar inkomen te drukken⁴. Ook wanneer we wel rekening zouden houden met andere inkomensstromen zal dat de resultaten niet sterk veranderen. Het budgettaire effect van het niet toepassen van de tabelcorrectiefactor valt met name neer bij mensen met inkomen uit werk.⁵

² Berekening : $1 - (1,5\text{ miljard} / 2,7\text{ miljard})$

³ Tabelcorrectiefactor: 2,4%. Na gedeeltelijke toepassing 1,1% verschil dus 1,3%

⁴ zoals de hypotheekrenteaftrek, of zelfstandigenaftrek etc.

⁵ Zie [tabel 5](#)